

عدالت و توسعه فعلا در ترکیه بی رقیب است

کش و قوس های مربوط به انتخابات شهرداری ها در ترکیه سبب شد تا سمت و سوی تحولات و رقابت های سیاسی این کشور مورد توجه قرار گیرد. یک کارشناس مسائل ترکیه می گوید احزاب رقیب عدالت و توسعه هنوز راه رازی برای به زیر کشیدن حزب حاکم دارند.

به گزارش آران نیوز: شورای عالی انتخابات ترکیه هفته گذشته رای به ابطال نتایج آرای انتخابات شهرداری استانبول داد و قرار است انتخابات مجدد برای تعیین شهردار استانبول، دوم تیرماه امسال برگزار شود.

انتخابات شوراهای شهر و شهرداری های ترکیه در 11 فروردین برگزار شد و روز چهارشنبه 28 فروردین شورای عالی انتخابات ترکیه اعلام کرد که «اکرم امام اوغلو»، نامزد حزب «جمهوری خواه خلق» رقیب اصلی حزب حاکم «عدالت و توسعه» اکثریت آرا را به دست آورده است.

بر این اساس، در انتخابات شورای شهر استانبول نامزد حزب مخالف، با اختلاف کمتر از پانزده هزار رای «بن علی یلدریم»، نامزد حزب عدالت و توسعه را شکست داده است.

بنا بر اعلان «رجب طیب اردوغان» رئیس جمهوری ترکیه، شهروندان این کشور از او خواسته اند تا انتخابات استانبول از نو برگزار شود. به گفته وی، در این انتخابات تخلفات و تقلب هایی صورت گرفته و به همین خاطر اردوغان از کمیته عالی انتخابات ترکیه درخواست کرده است که انتخابات شورای شهر استانبول را از مجددا برگزار کند.

به تازگی «عمر آیدین» یکی از نامزدهای مخالف دولت از انتخابات استانبول کنار کشیده است. آیدین از حزب «دموکراتیک چپ» در اعتراض به لغو نتیجه انتخابات انصراف خود را اعلام کرده است. گفته می شود بخش مهمی از آرای آیدین به سبب مخالفان نامزد دولت واریز و کار وی برای تصدی شهرداری استانبول دشوارتر خواهد شد.

در همین حال، «عبدالله گل» رئیس جمهوری سابق ترکیه و از موسسان حزب عدالت و توسعه و «احمد داوود اوغلو»، نخست وزیر و وزیر امور خارجه دولت اردوغان دو چهره شاخص در جامعه سیاسی ترکیه اخیرا در توئیتر نسبت به اقدام رئیس جمهوری برای ابطال نتایج انتخابات شورای شهر استانبول انتقاد کردند.

استانبول یکی از شهرهای مهم و اقتصادی ترکیه محسوب می شود و اردوغان در این شهر متولد و در سال 1994 شهردار استانبول شد. او در هنگام شهرداری این شهر به شهرت و محبوبیت رسید.

پژوهشگر ایرنا در خصوص این انتخابات پر حرف و حدیث ترکیه با «جعفر حق پناه» کارشناس مسائل ترکیه و مدرس دانشگاه به گفت و گو پرداخت.

**** وقتی رفیقان اردوغان رقیب می شوند**

حق پناه در ابتدای این گفت و گو بیان داشت: با توجه به انتقادهای که نسبت به اردوغان در فضای سیاسی ترکیه شکل گرفته است و توئیت اخیر دو چهره مشهور سیاسی ترکیه، داود اوغلو و عبدالله گل باید گفت که این موضوع در تحولات سیاسی ترکیه و حزب عدالت و توسعه پیامدهای دارد که باید اردوغان به آنان توجه کند.

باید در دو سطح متفاوت به این پیامد پرداخت. اگر به گذشته تحولات ترکیه نگاه کنیم می بینیم که در یک سطح رقابت های داخلی میان حزب عدالت و توسعه در سال های قبل هم وجود داشت و اختلاف بین اردوغان و یاران سابقش بعد از تغییر نظام سیاسی ترکیه، به نظام ریاست جمهوری تشدید شد. بسیاری از مخالفان دولت اردوغان معتقدند این تغییر اصول اساسی دموکراسی از جمله حکومت قانون و تفکیک قوا را به خطر انداخته است و روند دموکراسی در این کشور را با خطر مواجه می کند.

چهره های شاخصی مانند عبدالله گل و داوود اوغلو به دلیل فضایی که در حزب ایجاد شد و نیز تک صدایی رجب طیب اردوغان به تدریج کناره گیری کردند و البته این مساله تاکنون پیامدهای خاصی برای حزب نداشته است. با خروج این چهره ها، حزب یکپارچه تر شد و به این ترتیب اردوغان با تسلط بیشتر در راستای اهداف و برنامه هایش حرکت کرد و با مشکلی از این ناحیه روبه رو نشد و این افراد که از حزب جدا شدند نتوانستند وقفه ای در حزب بوجود آورند یا انشعابی ایجاد کنند یا در مقابل نتوانستند حزب جدیدی بوجود آورند.

در سطح دیگر و در محیط گفتمانی، افول جایگاه حزب عدالت و توسعه بخصوص در شهرهای بزرگ به چشم می آید و با رفتاری که اردوغان در پیش گرفته است و واکنش های که در درون حزب عدالت و توسعه مشاهده می کنیم می شود گفت این صداهای مخالف طنینی در میان کلیت جامعه ترکیه بوجود آورده است.

حق پناه اظهار داشت: من فکر می کنم نوعی قطب بندی و دسته بندی جدی در جامعه ترکیه به وجود آمده و این احتمالا در آینده می تواند به وضعیت تازه تری بیانجامد و حتی بخشی از جناح محافظه کار و سنت گرایی را که داوود اوغلو در آن جای گرفته اند دارای فاصله بیشتری با اردوغان سازد. البته باید دید این فاصله از طرف حزب عدالت و توسعه و اردوغان است یا ترکیب ناسیونالیسم مذهبی در ترکیه شکل گرفته است.

** عدالت و توسعه فعلا بی رقیب است

حق پناه در ادامه به وضعیت تکثر در جامعه ترکیه پرداخت و اظهار داشت: عملا می توان در حوزه های اقتصادی جلوه های از انحصار را در جامعه ترکیه دید ولی اینگونه نیست که اقتصاد ترکیه به صورت مونوپولی در اختیار چند خانواده باشد. اساسا جامعه ترکیه به سمت انحصار نمی رود و پذیرش الیگارشلی را ندارد. در ترکیه کنونی طبقه متوسط فربه تر از آن است که بتواند اقتدارگرایی را بپذیرد. رقابت بین دو گروه عمده در اقتصاد این کشور وجود دارد و این دو گروه اقتصاد ترکیه را مدیریت می کنند و البته در برخی حوزه ها رانت گیری به چشم می خورد.

این کارشناس در مورد رقابت حزب جمهوری خلق با عدالت و توسعه و پیامد آن در آینده تحولات سیاسی ترکیه برای بدست گرفتن قدرت بیان داشت: در کوتاه مدت و در میان مدت این حزب نمی تواند به عنوان یک رقیب جدی در مقابل حزب عدالت و توسعه خودنمایی کند. جامعه ترکیه به صورت استثنایی پذیرفته است که یک حزب به صورت انحصاری قدرت را در دست بگیرد و از سال 2003 به بعد این روند و این شکل از حاکمیت در جامعه ترکیه به وجود آمده است. جمهوری خلق ضعیف تر از آن است که بتواند در آینده سیاسی ترکیه صاحب قدرت شود و حاکمیت را در دست بگیرد و به لحاظ گفتمانی، سازمانی و رهبری به تنهایی نمی تواند در آینده ترکیه جایگاهی داشته باشد و در سطح احزاب نیز وضعیت شکننده ای خواهد داشت.

به گفته حق پناه، باید تا سال 2030 شاهد همین وضعیت در جامعه ترکیه باشیم مگر اینکه همانند تحولات خاورمیانه یک حادثه غیر مترقبه در کشور ترکیه رخ دهد. از سوی دیگر اما شکست حزب عدالت و توسعه در انتخابات شورای شهر استانبول نشان می دهد که این حزب در شهرهای بزرگ ترکیه آسیب پذیرتر شده است و اردوغان باید به این مهم توجه کند.